

Innspill til Forsvarskommisjonen

Bakgrunn for saken

Styreleder og daglig leder møtte forsvarskommisjonens leder, Knut Storberget, under Arendalsuka. Målet var å fremme regionens bekymring for dagens situasjon og gi innspill til forhold av betydning for regionen. Leder av kommisjonen inviterte regionen til å gi innspill til kommisjonens arbeid.

Fakta

Forsvarskommisjonen ble oppnevnt av regjeringen desember 2021 og skal levere sin endelige rapport i form av en offentlig utredning (NOU) til forsvarsministeren senest 3. mai 2023. Utredningen vil være et sentralt innspill i regjeringens videre arbeid med langtidsplanlegging i forsvarssektoren.

Forsvarskommisjonen skal vurdere hvilke mulige sikkerhets- og forsvarspolitiske veivalg og prioriteringer Norge kan ta for best å ivareta norsk sikkerhet i et 10-20 års perspektiv. Den skal videre synliggjøre hvilke konsekvenser dette bør ha for den videre utviklingen av forsvaret av Norge. Kommisjonen skal bidra til en åpen og bred offentlig debatt, blant annet ved å bringe nye ideer på banen og diskutere disse i offentligheten (fra forsvarskommisjonens nettside).

Kommisjonen har 17 medlemmer og er satt sammen av fageksperter, politikere og partene i arbeidslivet. Medlemmene har sin geografiske tilhørighet fra Bergen og Oslo og nordover.

Regjeringen ønsker i mandatet spesielt at kommisjonen ser på følgende spørsmål:

- Hva betyr utviklingen i sikkerhetssituasjonen for hvilke sikkerhets- og forsvarspolitiske veivalg Norge står overfor på mellomlang og lang sikt?
- Hvordan bør Forsvaret og forsvarssektoren på overordnet nivå videreutvikles og organiseres for å ivareta norske sikkerhetsinteresser?
- Hva er sammenhengen mellom sammensatte trusler og andre sikkerhetspolitiske og militærstrategiske utviklingstrekk?
- Hvordan kan forsvarssektoren best bidra til vern om Norges sikkerhet i lys av at utfordringsbildet treffer bredere, på flere samfunnsområder og berører stadig flere sektorer samtidig?
- Hvilke muligheter og utfordringer representerer den teknologiske utviklingen for Norges sikkerhet og for utvikling av forsvarssektoren, herunder sektorens samhandling med sivile sektorer i rammen av totalforsvaret?
- Hvordan vil bærekraftsmål, og klima og miljøendringer, påvirke forsvarssektoren og den sikkerhetspolitiske situasjonen i årene fremover?

En samlet stemme. En sterk region.

- Hvilke mekanismer, kapabiliteter og roller må prioriteres i forsvarssektoren for å bedre forstå, motvirke og forsvare nasjonale sikkerhetsinteresser mot et bredere utfordringsbilde og hva kan prioriteres ned for å gi rom for dette?

Forsvarskommisjonen står fritt til å identifisere andre problemstillinger og fremme forslag relevant for utviklingen av forsvarssektoren. Det skal legges vekt på hvilke overordnede muligheter og utfordringer ulike veivalg kan gi. Det skal tilstrebes en helhetlig tilnærming til problemstillingene, der nødvendigheten av å foreta tydelige prioriteringer vektlegges, bla. som følge av at handlingsrommet i budsjettene forventes å avta fremover, jf. Perspektivmeldingen 2021. Vurderingene skal ta høyde for realistiske økonomiske rammevilkår. Kommisjonen skal vurdere økonomiske, organisatoriske og andre vesentlige konsekvenser av sine forslag”.

Vurdering og forslag til innspill:

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er sterkt endret i løpet av siste år, og med vår regions strategiske plassering mot Skagerrak, er det behov for forsvarsmessige tiltak med militær tilstedeværelse. For regionens befolkning er det også viktig å redusere den opplevde militære sårbarheten.

Følgende forhold er sentrale:

Strategisk plassering og logistisk knutepunkt

Regionen og Sørlandet har strategisk plassering for å kunne motta allierte styrker med egnede havner, flyplass og veginfrastruktur, i tillegg til strender og landingsområder. Norge vil være avhengig av alliert hjelp i en krise eller krigssituasjon, og av at det er militære styrker til å bistå i en slik situasjon.

Militær tilstedeværelse på Sørlandet og i regionen vil bidra til å sikre kontroll over det nære sjøterritoriet i Skagerrak og Østersjøen, og vil være en viktig del av totalforsvaret av Norge.

Havnen, Kjevik lufthavn, E39, E19 og RV9 vil være logistiske knutepunkt i en krise eller krigssituasjon. Kristiansand vil være det nærmeste fysiske punktet mot Europa, og dermed EU og NATO. Kristiansand Havn har stor kapasitet til å ta imot mannskaper, i juni 2022 tok havnen imot 12 000 passasjerer.

Kjevik vil ha oppdatert leirkapasitet til militære styrker. Evje vil kunne ivareta deler av HV08, og HV07, om det besluttes opprettet igjen. Dimensjonering og lokalisering her bør være med i Forsvarskommisjonens vurderinger.

Forsvare nøkkelanlegg og energiforsyning

Verdier tilsvarende 25 milliarder kroner skipes hvert år over havna i Kristiansand og Lindesnes. En stor del av dette er produkter fra prosessindustri, og vil være kritiske varer i en krise eller krigssituasjon. Dette betyr at havna og infrastrukturen er særskilte objekt som må sikres.

Strømnettet er også av avgjørende betydning for forsvarsevnen. Strømkablene på Sørlandet som binder Norge sammen med kontinentet vil være viktige både for Norge, men også for våre allierte i en krisesituasjon. Olje- og gassanlegg, samt utbygging av havvind, tilsier at forsvarskapasitet og evne i Agder og Rogaland er viktig for å sikre energiforsyning under en truende sikkerhetsmessig krise; ikke bare i Norge, men også overfor sterke allierte støttespillere. Forsvaret må planlegge for å ha kapasitet til å forsvare de mange nøkkelanlegg som ligger i Agder og Rogaland.

Sørlandet og Kristiansandsregionen har høy kompetanse på havnedrift, energiforvaltning, teknologiutvikling og robotteknologi som vil være viktige ressurser i en forsvarssituasjon.

Skolesenteret på Kjevik

Skolesenteret på Kjevik har kompetanse og godt vedlikeholdte lokaler med 200 offiserrom og 200 doble mannskapsrom. Flytting av skolesenteret til kampflybasen frarådes i dagens situasjon, både fordi det vil være viktig å ha strategisk plasserte skolesentre og kampflybaser i to ulike lokasjoner, og fordi det er viktigere å bruke de økonomiske ressursene til å ruste opp tilstedeværelse på Sørlandet i stedet for å redusere den. Å bruke Kjevik til skolesenter og andre militære formål vil være god ressursforvaltning og et viktig strategisk grep i dagens sikkerhetspolitiske situasjon.

Oppsummert

Sørlandet er strategisk plassert og har viktig infrastruktur, kompetanse og produksjon som kan benyttes og må sikres i en krise og krigssituasjon. Militære anlegg ved Kjevik og Evje er godt vedlikeholdte og tilgjengelige. Militær tilstedeværelse på Sørlandet vil være en viktig brikke i totalforsvaret av Norge sett i lys av en utrygg situasjon i Europa og landsdelens nærhet til områder i krig.

En samlet stemme. En sterk region.